

Beleidsplan: Pestactieplan - conflictsituatie

Visie

Als we binnen onze school willen werken aan welbevinden en betrokkenheid dan moet ons uitgangspunt zijn om elk kind centraal te stellen en als evenwaardig te benaderen.

Geweld en pesten gaan volkomen in tegen dat welbevinden van kinderen. De gevolgen zijn niet te onderschatten en daar zijn we ons als team goed van bewust.

Tijdens personeelsvergadering hebben we samen gedacht over de oorzaken, de gevolgen en de te nemen sancties. Het is belangrijk om als team een stappenplan te hebben zodat er op dezelfde manier preventief gewerkt kan worden aan het voorkomen van escalaties. We gebruiken hierbij de Pro-actieve cirkel. Daarnaast is het belangrijk dat leerkrachten eigen impact op een situatie kunnen inschatten en het gedachtengoed van de Nieuwe Autoriteit kunnen toepassen in conflictsituaties.

Sensibilisatie van leerkrachten, leerlingen en ouders laat immers toe dat de verschillende betrokken partijen beter op elkaar afgestemd geraken. Vandaar dat we vaak in de nieuwsbrief verwijzen naar moeilijk gedrag en manieren om er als ouder mee om te gaan.

Ieder van hen is op zijn / haar eigen manier medeverantwoordelijk voor het welslagen van een constructief beleid.

We moeten komen tot een gezamenlijke gedragscode tegen ruzies, moeilijk gedrag, escalaties en pesten.

Wat verstaan we onder plagen - pesten?

PLAGEN	PESTEN	
Is onschuldig en ongepland	Is doelbewust en gepland	
Is maar tijdelijk	Is systematisch en langdurig	
Gebeurt tussen gelijken	Gebeurt met een duidelijk machtsverschil	
Is te verdragen	Gebeurt met het doel om te kwetsen	
Is vaak één tegen één	Is vaak een groep tegen één	
Doet iedereen wel eens	Gebeurt vaak door dezelfde	
MAG = positie zoeken in de samenleving Kinderen worden sterker als ze het zelf kunnen oplossen.	IS BEREKEND IEMAND PIJN DOEN	
	verbaal	Spotten schelden Afdreigen Leugens verspreiden
	fysiek	Schoppen Vechten Duwen Krabben,
	materieel	Bezittingen stelen Vernielen Met iets gooien
	Uitsluiten en negeren	Niet laten meespelen Doen alsof iemand lucht is
	steaming	Een groep kinderen die afdreigen

		Vernederen Intimideren
	cyberpesten	Pesten via internet, sms, e-mails

Beeld van de betrokkenen

In een peestsituatie heb je altijd te maken met een pester en een gepeste. Maar daarnaast is de kracht van de meelopers van onschatbare waarde. Zonder meelopers heeft de pester geen plezier meer in zijn gedrag en stopt het pesten vaak vanzelf.

Slachtoffer	pester	meelopers
Fysiek zwaarder	Stoer en imponeert	Pest mee om erbij te horen
Introvert	Fysiek sterk	Doet mee uit angst
Onzeker	Wil overheersen	Steunt soms slachtoffer maar zwijgt in groep
Uiterlijk kenmerk dat aanleiding is tot pesten	Wil zichzelf bewijzen	
Soms zelf provocerend gedrag	Omringt door meelopers	
Zoekt soms veiligheid van leerkracht op	Gevreesd in de groep	
Verbaal zwak	Reageert agressief	
KENMERKEN		
Lijken geen vrienden te hebben	Overheersen	
Worden als laatste gekozen	Zijn vaak tegendraads	
Geven onzekere indruk	Aanvaarden geen tegenkanting	
Zien er ongelukkig uit	Zijn heimelijk	
Worden uitgelachen	Intimideren	
Komen niet graag naar school	Sluiten anderen uit, roddelen	
Gevolgen van pesten		
Krijgt negatief zelfbeeld	Geen echte vrienden	
Overdreven voorzichtig	Kan moeilijk uit de rol van pester geraken	
Eenzaam en in de steek gelaten	Komt later in botsing met de maatschappij	
Raakt geïsoleerd	Kan ontsporen	
Concentratiestoornissen	Ondervindt moeite in omgang met anderen	
Spanningen		
Depressief		
Wantrouwen		

Uiteindelijk gaat iedereen lijden onder de persterijen omdat de groepsgeest wordt aangetast.

Pestgedrag moet in onze school worden aangepakt.

Elk conflict moet worden aangepakt:

Werkwijze

1 preventief werken

a Preventief werken op teamniveau

- Er zijn gelijkgerichte afspraken voor leerkrachten en deze consequent toepassen:
 - o In refter
 - o Op speelplaats
- Duidelijk voor alle kinderen en zorgt voor orde en netheid en rechtvaardigheid.
- Schoolregels respecteren en toepassen door alle leerkrachten en leerlingen - zie schoolreglement.
- Klasregels hanteren en naleven in elke klas als één rode draad.

b Preventief werken op klasniveau

Positief klasklimaat met vertrouwen en respect is de basis

- conflicten zullen hier minder snel uit de hand lopen, wie zich goed in zijn vel voelt en zich aanvaard weet, heeft een hogere tolerantiedrempel. We kunnen dit bereiken door:
 - o samenwerking: kinderen met elkaar leren werken, elkaar leren vertrouwen en elkaar leren helpen
 - o communicatie: de elementaire gespreksregels beheersen, actief kunnen luisteren, ik-boodschappen uiten
 - o tolerantie: elkaar respecteren, lief en leed met elkaar delen, verschillen tussen elkaar aanvaarden, met vooroordelen omgaan
 - o emoties positief uiten: gevoelens leren uiten, op een niet-agressieve of niet-destructieve manier omgaan met angsten en frustraties, jezelf kunnen beheersen
 - o conflicten oplossen: creatief omgaan met conflicten en ze gebruiken als leersituaties

Proactieve cirkel toepassen en investeren in deze preventieve lessen

- Dit is werken aan een algemeen klimaat maar ook gericht werken aan de sociale vaardigheden van de leerlingen en dit aan de hand van de proactieve cirkel.
- Door regelmatig te werken met de methodiek van de proactieve cirkel werk je aan verbondenheid en een positieve klassfeer.
 - o Het is een vorm van klasgesprek waarbij iedereen leert om aandachtig en respectvol te luisteren naar elkaar. Leerlingen leren spreken in een positieve taal. Doordat iedereen aan bod komt, krijgt elke leerling de kans om over een bepaald onderwerp iets te zeggen.
 - o Vergroten van de sociale vaardigheden.

- Dit is een leerkrachtenhandleiding met tips, aandachtspunten, mixers, energizers en thema's met voorbeeldvragen die kunnen besproken worden in de proactieve cirkel. Volgens afspraak de lessen in de klas aanbieden.

Een opdracht voor elke dag, doorheen alle lessen, met de leerkracht als voorbeeldfiguur!

2 Bewustzijn van de gevolgen van conflicten in de klas door leerlingen en leerkracht

- escaleren tot flinke ruzies, hoogoplopend conflict, discussies, verwijten maken dat het lesgeven onder druk komt te staan
- er komt iemand in de verdrukking, steeds dezelfde dan moet er alert opgetreden worden en een pestprocedure opgestart worden
 - o Stappen zijn gekend door leerlingen en leerkrachten.
- aandacht wordt verlegd van een samenhang naar een klas met problemen
- gaat nu gepaard met emoties, gevoelens die bedreigend overkomen en waar niemand beter van wordt
- luister- en dialoogbereidheid van ieder klaslid is belangrijk
- belangrijk om te komen tot probleemoplossende vaardigheden die de groepsdynamiek niet langer ondermijnen
- leerlingen leren hoe je eigen frustratie en woede kan uiten zonder de klas onder druk te zetten
- bewustzijn dat conflicten ontstaan uit een gevoel van bedreiging en dat deze frustratie en boosheid meebrengen
- leren dat kinderen een manier moeten vinden om die frustratie, boosheid op een constructieve en aanvaardbare manier te leren uiten en dat dit voor sommigen nog heel moeilijk is en een leerproces is
- conflictsituatie in de klas onder de loep nemen en deze samen analyseren en deze bespreekbaar maken
- de groepsdynamiek van je klas kennen

3 Wat bevordert escalerende conflicten in de klas of op school?

Conflicten zijn vaak symptomen voor dieperliggende problemen vandaar belangrijk om te werken aan welbevinden en betrokkenheid van de kinderen:

- klassfeer erg belangrijk en als leerkracht extra op inzetten
- harde competitief sfeer ontmoedigen als leerkracht door focus te leggen zowel op proces als op product van een opdracht
- verdraagzaamheid aanmoedigen en als leerkracht voorleven
- oog hebben voor kinderen die in isolement geraken en hier stappenplan voor uitwerken en extra hulplijn voor opzetten met extra ondersteuning
- kinderen leren om gevoelens te uiten
- conflictoplossende vaardigheden aanleren in de lessen proactieve cirkel
- agressief gedrag leren omzetten in positief gedrag via de ABC regel en dit specifiek bij kinderen die zelfregulatie nodig hebben
- cyberpesten thuis achter eigen computer zorgt vaak voor problemen op de klasvloer en het is niet eenvoudig om hier zicht op te krijgen.
- afnemen welbevinden en betrokkenheid om zo de toestand van de kinderen te kennen
 - o zoco houdt gesprekken met kinderen die hier in een gevaarszone komen
 - o kinderen bespreken met titularis en oplossingsstrategie bespreken

- oplossing zoeken voor probleem en indien nodig ouders bij betrekken

4 Hoe met conflicten omgaan?

Conflicten hoeven niet per definitie negatief te zijn. Ze kunnen ook positief benaderd worden. Bedenk en weet dat zonder conflicten zaken nooit zouden veranderen er nooit een ontwikkeling zou komen.

Uit **Functionele conflicten** leren we:

- voorkomen dat iets niet meer evolueert of dat er dingen vastroesten.
- ze stimuleren vaardigheden om creatief problemen op te lossen.
- Ze dwingen tot verandering.
- Ze zijn goede oefenstof voor het aanscherpen van sociale vaardigheden.
- Ze zorgen dat kinderen eigen mening durven formuleren.
- Zorgen voor een positief resultaat, ze verbeteren de relaties in de klas. Zo leren leerlingen met verschillen om te gaan.
- Er moet wel steeds onderliggend respect zijn.
- Vanuit de Nieuwe Autoriteit komen tot kinderen die samen aan de slag gaan om problemen op te lossen.

Niet-functionele conflicten

- Leiden tot een autoritair optreden (vaak door leerkracht), zorgt voor de wet van de sterkste en het geweld neemt toe.
- Vanuit het gedachtegoed van “Nieuwe Autoriteit” zijn we van mening dat een probleem dat door de leerkracht wordt opgelost niet definitief is opgelost maar gaat terug komen.

Als leerkracht wordt het de kunst om in te spelen op functionele conflicten zodat we niet-functionele conflicten kunnen vermijden.

5 Hoe is je eigen houding tegenover conflicten? Nieuwe Autoriteit van Omer

Het is erg belangrijk is dat elk lid van het team weet heeft van een eigen manier van omgaan met conflicten. Je moet zicht krijgen op je eigen stijl, maar ook weten wanneer je fouten maakt, wat je niet echt goed aankunt, waar je eigen blinde vlekken zijn. Pas dan kan je als team een gezamenlijk en gelijkgericht optreden afspreken.

Vandaar dat onze opleiding Nieuwe Autoriteit ons inzicht geeft op de bijdrage van de leerkracht in een conflict.

Belangrijk is om als leerkracht zicht te hebben op de eigen conflicthanteringstijl en deze te herkennen:

- Wijze waarop ieder lid van ons team met conflicten omgaat en wat het met elke leerkracht doet.
- Dit is een bewustwordings- en reflectieproces op eigen inbreng van de leerkracht. Leren omgaan met moeilijk gedrag.
- Leerkracht moet kinderen hersteltijd geven en dit bewust in een rustige sfeer leren plannen met de kinderen.
- Kinderen moeten leren zelf conflicten oplossen en eigen verantwoordelijkheid nemen. We werken hiervoor o.a. met de herstelmuur.

6 Hoe ga je met dit conflict om? Stappenplan

- Werken met een stappenplan:
 - iedereen krijgt de kans om zijn standpunt te vertellen
 - laat elk kind rustig vertellen wat het probleem is, wat er is gebeurd
 - je moet achter het echte probleem trachten te komen
 - verwoorden van behoeftes is voor kinderen moeilijk, door stellen van vragen kan dit vergemakkelijkt worden
 - suggesties aanbieden maar koppel direct terug naar het probleem
 - help de deelnemers om voorstellen te doen
 - laat ze samen zoeken welk voorstel aan de eisen van beide tegemoet komt
 - iedereen krijgt de kans om een oplossing te geven
 - de ander mag niet reageren, maar moet luisteren
 - ze geven suggesties
 - overweeg samen de voor- nadelen
 - laat ze nadenken over de voor en nadelen
 - ze moeten samen instemmen
 - zo kom je tot een win- winsituatie waarbij iedereen de oplossing zal aanvaarden
 - kom later terug op de afgesproken oplossing

8 Wat te doen nadat een conflict is uitgebroken?

Wat als de gemoederen oververhit geraken?

Op de speelplaats:

- Een afkoelplaats
 - o Op de gele bak
 - Als kinderen efkes ruimte nodig hebben, leerkracht van wacht houdt een oogje in het zeil.
 - Leerkracht van wacht, meldt het incident aan titularis en deze bespreekt het probleem met het kind.
 - De herstelmuur wordt gebruikt om tussen de kinderen probleem op te lossen.
 - o De kleuterrefter
 - Als het probleem groter is en afzondering nodig is
 - als kinderen hier in de boekenboot tot rust kunnen komen
 - leerkracht meldt het incident aan titularis en deze laatste neemt de tijd om het probleem met het kind te bespreken.
 - o Kinderen bespreken de situatie bij de herstelmuur en zoeken samen naar oplossingen.
 - o In bureau directie bij ernstige problemen
 - Kinderen mogen er alleen naar toe, gordijn dicht en tot rust komen.
 - Directie heeft gesprek met kind, zoco wordt ingelicht evenals titularis en samen wordt bekeken hoe het probleem opgelost kan worden.
 - Ouders worden op de hoogte gesteld.

In de klas:

- Een afkoelhoek of ruimte in de klas voorzien, wie uit de bol gaat moet even in de afkoelhoek
 - o Autisten hebben hier een stappenplan
 - o Bespreek dit in alle klassen, zodat alle leerlingen deze plaats ervaren als een afkoelruimte en niet als een straf ruimte
 - o Voorzie in de klas ook een hoek
- Wie afgekoeld is, mag de plaats verlaten en aan de leerkracht vragen of ze er weer bij mogen
 - o Leerkracht beslist of dit kan of niet
 - o Maak met je leerlingen in de klas duidelijke afspraken hierover
- Leerkracht bespreekt de situatie met het kind

Cyberpesten:

- Ouders worden dadelijk gecontacteerd en betrokken bij het probleem:
 - o Thuisituatie waar het onheil is gebeurd.
 - o Analyseren van het probleem aan de hand van visuele beelden.
 - o Kinderen confronteren met eigen inbreng.
 - o Kinderen laten communiceren met elkaar om zo probleem onder ogen te zien.
 - o Ouders mee laten beslissen welke sancties ze gaan nemen.
- Klas betrekken in het verhaal want de meeste kinderen hebben het probleem wel vernomen.
- Genomen stappen met de klas bespreken evenals de sancties.

Stappenplan om kinderen te leren woede te voorkomen en dit kan na een incident met de kinderen besproken worden:

- Leer hen diep ademhalen
 - o rustig leren ademen
 - o help hen door rustig tot tien en terug te tellen voor ze reageren
 - o oefen dit met de leerlingen
 - speel een ballon: laat kinderen hun longen vullen en hun handen de hoogte ingaan alsof ze een ballon zijn.
 - op het einde moeten ze de ballon laten leeglopen
- Even stil laten zitten
 - o probeer heethoofden enkele minuten rustig te laten zitten
 - o praat even rustig op hen in
 - o lukt dit niet, stop onmiddellijk en laat ze rustig worden
 - o ga nooit dadelijk in discussie, zwijg over het conflict
 - o een ontspanspel/ontladingspel
 - laat kinderen snel na elkaar volgende oefeningen doen, ze worden vanzelf rustig
 - klap drie keer in je handen
 - ga op de grond zitten
 - stamp met je rechtersoet
 - stamp met je linkersoet
 - spring recht
 - zwaai met je armen
 - adem diep in

- laat je leeglopen als een ballon en val terug op de vloer
 - ga nu als in een vertraagde film rustig rechtstaan
 - draai drie keer snel rond
 - zeg heel luid ' ik ben kalm '
- Als kinderen kalm zijn
- wijs hen op de zinloosheid van wat ze deden
 - vraag geen uitleg, werk dadelijk met het conflictformulier
 - ABC document
 - Wat was de situatie?
 - Hoe reageerde ik?
 - Hoe kan ik beter reageren?
- Herstelmuur (Nieuwe Autoriteit) leren gebruiken wanneer meerdere kinderen bij het probleem betrokken waren.
- Een herstelinterventie kan op verschillende manieren georganiseerd worden.
 - Steeds komen dezelfde vijf vragen terug
 - Eerst in de voorbereidende gesprekken
 - Nadien in de herstelgerichte interventie:
 1. Wat is er gebeurd?
 2. Wat dacht/voelde je toen?
 3. Wat denk/voel je daar nu bij?
 4. Wie is geraakt door de gebeurtenis?
 5. Wat moet er gebeuren om dit te herstellen?
 - De eerste drie vragen gaan over hoe elke deelnemer van de herstelinterventie de gebeurtenissen ervaart.
 - Het is belangrijk dat men openstaat om persoonlijke ervaringen te delen.
 - Met de derde vraag komt men te weten in welke mate een deelnemer in staat is om te reflecteren over het gebeurde en verschillende visies te kunnen zien (cfr mentalisatie).
 - De twee laatste vragen gaan over de schade:
 - eerst bepaalt men wie er geraakt is
 - daarna worden herstelvoorstellen geformuleerd en afspraken gemaakt om herval te voorkomen.
 - Als men een cirkel voorbereidt, is het belangrijk alle betrokkenen een plek te geven.
 - Als het principe van de herstelmuur gekend is en leerlingen dit samen kunnen vertellen aan elkaar, zijn ze in staat om samen het probleem op te lossen. De herstelmuur moet grondig worden voorbereid en aangeleerd.

Stappenplan bij Pesten :

- Gesprek met gepest kind en leerkracht
- Gesprek met gepest kind en zoco - directie
- Gesprek met ouders van gepest kind – pester – toeschouwers
- Aanpakplan bespreken met kind - leerkracht – zoco – directie – ouders
- Gesprek met pester
- Gesprek met toeschouwers en duiden van de grote draagkracht van hun toekijken.

- Gesprek met klas en zo objectieve klashelpers aanstellen die het proces mee bewaken en in groep melden aan leerkracht bij nieuwe conflicten
 - Dagelijks gesprek met gepest kind en dit voor lange periode
 - Afhankelijk van de ernst dagelijks gesprekken met de pester, toeschouwers en objectieve waarnemers
 - Speelplaatskaart voor pester – gepeste – toeschouwers en objectieve waarnemers
 - bewust worden van eigen inbreng
 - alert leren zijn voor elkaar gedrag
 - belang van ieders eigenheid, gevoel en hier respectvol mee omgaan
 - Wekelijks contact met ouders van gepest kind – pester en toeschouwers en dit tot de situatie is opgeklaard.
 - Gesprek met gepest kind en pester blijft zeer lang plaats vinden.
-
- Dit is een heel intensief project waar verschillende leerkrachten dagelijks tijd voor maken en gesprekken aangaan.
 - Opvolging van het probleem is belangrijk.